MAVZU: YACHEYKADAGI MA'LUMOTLAR BILAN ISHLASH

Yacheykadagi sonli kiymatlarni, matnlarni yoki formulalarni uchirish uchun yacheykani faollashtirib, DELETE tugmasini bosish etarli buladi. Bir necha yacheykadagi ma'lumotlarni uchirish uchun esa, tozalanishi kerak bulgan yacheykalar ajratiladi, sung DELETE tugmasi bosiladi.

Eslatma: yacheykani faollashtirish deyilganda jadval kursorini kerakli jadval ichiga olib utish tushuniladi.

Yacheykadagi ma'lumotlarni almashtirish

Yacheykadagi ma'lumotlarni almashtirish uchun yacheykani faollashtirib, yangi ma'lumotlar kiritiladi. Bunda oldingi ma'lumotlar uchirib tashlanadi. Bularni bajarish natijasida yacheykaning oldingi kiymati bilan yangi kiymati almashadi, lekin bichimlash atributlari bu yacheykada saklanib koladi.

Yacheykadagi ma'lumotlarni taxrirlash

Agar yacheykadagi ma'lumotlar ozchilikni tashkil etsa, yangi ma'lumotlar kiritish yuli bilan xam almashtirib ketish mumkin. Ammo yacheykada joylashgan ma'lumotlar uzun matn yoki murakkab formula bulsa va unga unchalik katta bulmagan uzgartirishlar kiritilishi kerak bulsa, yacheyka ichidagi ma'lumotlar taxrirlanadi. Barcha ma'lumotlarni kayta kiritish talab kilinmaydi.

Yacheykadagi ma'lumotlarni taxrirlash kuyidagi uch usulda olib boriladi:

· Sichkoncha kursatkichini yacheykaga keltirib, chap tugmasi ikki marta tezlikda bosiladi. Bu usul ma'lumotlarni tuKridan-tuKri taxrirlash imkonini beradi.

· F2 tugmasini bosish orkali. Bu xam yacheykadagi ma'lumotlarni tuKridan-tuKri taxrirlash imkonini beradi.

· Taxrirlash kerak bulgan yacheykani faollashtirish va sichkoncha kursatkichi yordamida kursorni formulalar katoriga keltirib taxrirlash. Bu ma'lumotlarni formulalar katoridan turib taxrirlash imkonini beradi.

Ma'lumotlarni taxrirlashda yukorida keltirilgan usullardan ixtiyoriy birini ishlatish mumkin. Ayrim foydalanuvchilar yacheykadagi ma'lumotlarni tuKridan-tuKri taxrirlash usulidan, ayrimlari esa formulalar katoridan turib taxrirlash usulidan foydalanadilar.

Bu barcha kilingan ishlar formulalar katoridagi uchta tugma (piktogramma) paydo bulishiga olib keladi.

· Kiritilgan uzgartirishlar
tugmasini bosish bilan tasdiklanadi.
· Agarda oldingi xolatga kaytmokchi bulinsa
tugmasi bosiladi.
· Ishchi jadvaldagi formulalar bilan ishlashda
tugmasidan foydalanish ishni ancha osonlashtiradi.

Yacheykalarni taxrirlash oddiy xolatda amalga oshirilib, matnda jadval kursori matn kursoriga aylanadi va uni boshkarish tugmalari yordamida siljitish mumkin buladi. Siz taxrir kilingandan keyin oldingi xolatga kaytmokchi bulsangiz, «Pravka» (TuKrilash) — «Otmenit» (Bekor kilish) buyruKini yoki CtrlQZ tugmalarini barobar bosing. Shunda yacheykadagi boshlanKich ma'lumotlar kayta tiklanadi. Ma'lumotlarni kayta tiklash boshka amallarni bajarmasdan tezlikda kilinishi kerak. Aks xolda, ya'ni boshka ma'lumotlar kiritilsa yoki boshka buyruklar bajarilsa, orkaga kaytish amalga oshmaydi.

Nusxa kuchirish

Ayrim xollarda bir yacheykadagi ma'lumotlarning nusxasini boshka yacheykaga yoki diapazonga utkazishga tuKri keladi. Bu ishlarni elektron jadvalda nusxalash buyruKi orkali amalga oshirish mumkin.

Nusxa kuchirish bir necha usulda amalga oshiriladi.

· Yacheykadagi ma'lumotlarni boshka yacheykaga kuchirish.

· Yacheykadan ma'lumotlarni diapazonga kuchirish. Bunda belgilangan diapazonning xar bir yacheykasida kuchirilayotgan yacheyka ma'lumotlari xosil buladi.

· Diapazondan diapazonga kuchirish. Diapazon ulchamlari bir xilda bulishi kerak.

Yacheykadan nusxa kuchirishda uning ichidagi ma'lumotlar va uzgaruvchilar bilan birga barcha bichimlash atributlari xam kuchiriladi.

Nusxalash ikki boskichda amalga oshiriladi:

1. Nusxa kuchirish uchun yacheyka yoki diapazonni ajratish va uni buferga kuchirish.

2. Jadval kursorini nusxa joylashtirilishi kerak bulgan diapazonga utkazish va buferga kuchirilgan ma'lumotlarni unga kuyish.

Olingan nusxa tegishli yacheyka yoki diapazonga kuyilgandan keyin EXCEL bu yacheykadan ma'lumotlarni yukotadi. Shuning uchun agar yacheykadagi oldingi axborotlar zarur bulsa darxol «Pravka»(TuKrilash) —«Otmenit» (Bekor kilish) buyruKini berish yoki CtrlQZ tugmalarini baravar bosish kerak.

Uskunalar paneli yordamida nusxalash

Nusxa kuchirish amalini bajarish uchun standart uskunalar panelida 2 ta tugma (piktogramma) mavjud. Bular nusxalanayotgan ma'lumotlarni chuntakka olish (buferga nusxa olish) va chuntakdan chikarish (buferdan nusxani chikarish) tugmalaridir, ya'ni

Kopirovat v bufer va Vstavit iz bufera

Agar sichkoncha kursatkichi chuntakka olish Kopirovat v bufer (Buferga nusxa olish) tugmasiga olib kelgan xolda bosilsa, ajratilgan yacheykadagi ma'lumotlar chuntakka olinadi. Shundan sung kuyiladigan yacheyka faollashtirilib, chuntakdan chikarish Vstavit iz bufera (Buferdagi nusxani kuyish) tugmasiga sichkoncha kursatkichi olib kelib bosiladi.

Sudrab olib utish amali orkali nusxa kuchirish

EXCELda nusxa kuchirish kerak bulgan yacheyka yoki diapazondan ma'lumotlarni sudrab olib utish orkali nusxa kuchirishni amalga oshirish mumkin. Nusxa kuchirish kerak bulgan yacheyka (diapazon) ni ajratib, undan keyin sich-koncha kursatkichini yacheyka (diapazon) chegaralaridan biriga olib keling. Kursatkich strelkaga aylanganidan sung Ctrl tugmasini bosing. Kursatkichda kushimcha «Q» belgisi xosil buladi. Shundan sung ma'lumotlarni tanlagan yacheykangizga sudrab olib utishingiz mumkin. Olib utilayotganda Ctrl tugmasi bosib turiladi. Shunday xolatda oldingi yacheykadagi ma'lumotlar saklanib koladi. Ctrl tugmasi bosilmasa oldingi yacheyka ma'lumotlari uzida saklanmay, keyingi yacheyka ma'lumotiga aylanib koladi.

Yacheyka yoki diapazondagi ma'lumotlarni almashtirish

Yacheyka yoki diapazon ma'lumotlarini boshka yacheykalarga olib utish vaktida bu ma'lumotlarni boshkasiga almashtirish xam mumkin. Buning uchun yacheyka yoki diapazon ajratib olinadi va sichkoncha kursatkichi bu yacheyka yoki diapazon chegaralaridan biriga olib kelinadi. Sichkoncha kursatkichi urnida strelka paydo bulgandan sung kerakli yacheykaga olib (sudrab) utiladi va sichkoncha tugmasini kuyib yuboriladi. Bunda oldingi yacheykadagi ma'lumotlar keyingi yacheykaga almashinadi. Bunday kuchirish vaktida Ctrl tugmasi bosilmaydi.

Avtotuldirish (avtomatik tuldirish) markeri

EXCELda shunday bir maxsus imkoniyat borki, bu avtomatik tuldirish deb ataladi. Avtomatik tuldirish diapazon yacheykalariga sonli kiymatlarni va matn elementlarini kiritishni osonlashtiradi. Buning uchun tuldirish markeri ishlatiladi. U faol yacheykaning ung burchagida joylashgan kichik kvadratdan iborat. Ayrim xollarda yacheyka ichidagi ma'lumotlarni kushni yacheyka (diapazon)ga kuchirishga xam tuKri keladi. Kushni yacheyka yoki diapazonga kuchirish usullaridan biri tanlangan yacheykalar tuplamini tuldirish markerini olib utishdir. Bunda EXCEL berilgan yacheykalardagi ma'lumotlarni olib utishda ajratib kursatilgan yacheykalarga nusxasini kuchiradi.

Tuldirish markerining asosiy xususiyati — uning yordamida kator yoki ustunlarga berilgan kattaliklarni kamayib va usib boradigan sonlar yoki sanani oson va tez kiritishni ta'minlashdir.

Masalan, S ustunga birinchi unta juft sonlarni kiritish kuyidagi tartibda amalga oshiriladi:

· S1 va S2 yacheykalarga mos ravishda birinchi 2 ta juft sonni kiritish.
· Uar ikkala yacheykani ajratish.
· Avtotuldirish markerini sakkiz yacheyka pastga olib utish.

Savol va topshiriklar

1. Yacheykadagi ma'lumotlar kanday yukotiladi?
2. Yacheykadagi ma'lumotlarni taxrirlash kaysi usullar bilan amalga oshiriladi?
3. Ma'lumotlarni nusxalash usullari kanday?
4. Uskunalar paneli yordamida nusxalash kanday amalga oshiriladi?
5. Sudrab utish orkali nusxalash kanday amalga oshiriladi?
6. Avtomatik tuldirish nima? U kanday amalga oshiriladi?